

INVESTITSIYA FAOLIYATINI MOLIALASHTIRISH MANBALARNING
AHAMIYATI

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
“Investitsiya va innovatsiyalar” kafedrasida assistenti
Qarajanova Gulnoza Tolliyevna
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi
Turaqulov Xaydarbek Jamshedovich

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqolada investitsiya faoliyatini molialashtirishning turli manbalarining ahamiyati va ularning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri haqida yoritib berilgan.*

Kalit so'zlar: *investitsiya, molialashtirish, faoliyat, mablag', kredit, iqtisodiy o'sish, aksiyalar, obligatsiyalar, ko'chmas mulk, venchur.*

Аннотация: *Данная научная статья проливает свет на значение различных источников финансирования инвестиций и их влияние на экономическое развитие.*

Ключевые слова: *инвестиции, финансирование, деятельность, фонды, кредит, экономический рост, акции, облигации, недвижимость, венчур.*

Abstract: *This scientific article sheds light on the importance of various sources of investment financing and their impact on economic development.*

Keywords: *investment, financing, activity, funds, credit, economic growth, stocks, bonds, real estate, venture.*

Kirish. Investitsion faoliyatni molialashtirish har qanday iqtisodiyotning rivojlanishi va o'sishi uchun juda muhimdir. Kiyim-kechak faoliyati asosan loyihalar va tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash uchun turli xil mablag' manbalariga tayanadi. Ushbu manbalarga ichki mablag'lar, bank kreditlari, kapitalni molialashtirish, davlat grantlari va to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar kirishi mumkin. Ushbu manbalarning ahamiyati ularning investitsiya loyihalarini molialashtirish uchun zarur kapital bilan ta'minlash qobiliyatidadir, bu esa o'z navbatida iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, ish joylarini yaratadi va rag'batlantiradi texnologik o'zgarishlar.

Investitsion faoliyat deganda kelajakdagi daromad yoki foyda olish maqsadida mablag' ajratish jarayoni tushuniladi. Bu aksiyalar, obligatsiyalar, ko'chmas mulk yoki biznes korxonalarini kabi aktivlarni sotib olish yoki sotib olishni o'z ichiga oladi, ularning qiymati vaqt o'tishi bilan qadrlanishini kutadi. Investitsion faoliyatning asosiy maqsadi moliyaviy resurslardan samarali foydalanishdir va qo'shimcha boylik yaratish uchun samarali. Bu umumiy iqtisodiyotda hal qiluvchi rol o'ynaydi, chunki u iqtisodiy o'sishga, ish o'rinlarini yaratishga va innovatsiyalarga yordam beradi. Shaxsiy jamg'armalar, kreditlar yoki kapitalni molialashtirish kabi turli xil molialashtirish manbalari investitsiya faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ularning muvaffaqiyatli amalga oshirilishini ta'minlash uchun juda muhimdir.

Investitsiya faoliyatining muhim jihati investitsiyalarni amalga oshirish uchun zarur mablag'larni olish jarayonini nazarda tutadigan molialashtirishdir. Molialashtirish investitsiya qarorlarida hal qiluvchi rol o'ynaydi investitsiya loyihalarining maqsadga muvofiqligi va muvaffaqiyati. Molialashtirish manbalarining mavjudligi va qiymati investitsiyalarning umumiy

rentabelligi va raqobatbardoshligiga ta'sir qiladi. Moliyalashtirish manbalarini tanlash investitsiyalarning tavakkalchilik profiliga ham ta'sir qiladi. Shu sababli, investitsiya faoliyatida moliyalashtirishning ahamiyatini tushunish o'z daromadlarini maksimal darajada oshirishga va investitsiya maqsadlariga erishishga intilayotgan korxonalar va jismoniy shaxslar uchun juda muhimdir.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning muhim jihatlaridan biri bu manbalarning ahamiyati. Har qanday investitsiya loyihasining muvaffaqiyati va barqarorligi juda ko'p etarli va ishonchli moliyalashtirish manbalarining mavjudligi. Ushbu manbalarni ichki va tashqi manbalarga ajratish mumkin. Ichki manbalarga taqsimlanmagan foyda, aktivlarni sotish va biznesga qayta investitsiya qilingan foyda kiradi. Ushbu manbalar sub'ektga investitsiya faoliyatini o'z resurslari orqali moliyalashtirishga imkon beradi. Boshqa tomondan, moliyalashtirishning tashqi manbalariga moliya institutlari yoki investorlarning yordamini talab qiladigan qarzlarni moliyalashtirish va kapitalni moliyalashtirish kiradi. Ushbu tashqi manbalar investitsiya faoliyatini ta'minlash uchun katta miqdordagi kapitalni ta'minlashi mumkin. Umuman olganda, investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda manbalarning ahamiyatini tushunish korxonalar uchun asosli qarorlar qabul qilish va o'z loyihalari uchun zarur mablag'ni ta'minlash uchun juda muhimdir.

Boshqa tomondan, tashqi moliyalashtirish bank kreditlari, obligatsiyalar chiqarish yoki kapitalni moliyalashtirish kabi tashqi manbalardan kapitalni jalb qilishni anglatadi. Har bir tur o'zining afzalliklari va kamchiliklariga ega va moliyalashtirishning eng yaxshi varianti to'g'risida xabardor qaror qabul qilish uchun tashkilotning moliyaviy holati va maqsadlarini har tomonlama tahlil qilish zarur.

Kapitalni moliyalashtirish-bu investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning muqobil manbai bo'lib, u kompaniyada aksiyalarni yoki mulk manfaatlarini sotishni o'z ichiga oladi. Qarzni moliyalashtirishdan farqli o'laroq, kapitalni moliyalashtirish asosiy qarzni yoki foizlarni to'lashni talab qilmaydi. Buning o'rniga, investorlar kompaniyaga egalik qilish evaziga mablag' ajratadilar, ularga kompaniya foydasida bo'lishish va qaror qabul qilish jarayonlarida potentsial ishtirok etish huquqini beradi. Moliyalashtirishning ushbu shakli startaplar yoki moliyaviy imkoniyatlari cheklangan kompaniyalar uchun ayniqsa foydali bo'lishi mumkin, chunki bu ularga qo'shimcha qarz olmasdan kapitalni jalb qilish imkonini beradi.

Asosiy qism: Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning ta'rifi va izohi tashkilotlarning investitsiya loyihalarini qo'llab-quvvatlash uchun zarur mablag'larni olishning turli usullarini anglatadi. Ushbu mablag'larni tashkilotning o'ziga xos ehtiyojlari va sharoitlariga qarab ichki va tashqi manbalardan olish mumkin. Ichki moliya manbalariga taqsimlanmagan foyda va aktivlarni sotishdan hosil bo'lgan mablag'lar kiradi, tashqi manbalar esa kreditlar, kapitalni moliyalashtirish yoki davlat grantlaridan kelib chiqishi mumkin. Bu resurslarni samarali taqsimlash va investitsiya faoliyatini muvaffaqiyatli amalga oshirishni ta'minlash uchun tashkilotlarga eng maqbul moliyalashtirish manbalarini sinchkovlik bilan tahlil qilish va tanlash zarur.

Investitsion faoliyatni faqat tashqi moliyalashtirish manbalariga tayanishning kamchiliklaridan biri bu nazorat va moslashuvchanlikni yo'qotishdir. Agar kompaniya moliyalashtirish uchun banklar yoki investorlar kabi tashqi tomonlarga bog'liq bo'lsa, u ularning shartlari va shartlariga bo'ysunishi mumkin, bu esa qaror qabul qilish avtonomiyasini

cheklashi yoki ortiqcha talab qilishi mumkin hisobot. Bundan tashqari, tashqi moliyalashtirish ko'pincha foizlar yoki kapital xarajatlari bilan birga keladi, bu esa uzoq muddatda kompaniyaning rentabelligini yuklashi mumkin. Boshqa tomondan, taqsimlanmagan daromad yoki aktivlarni sotish kabi ichki moliyalashtirish manbalaridan foydalanish investitsiya qarorlari ustidan ko'proq nazorat va moslashuvchanlikni ta'minlashi mumkin. Biroq, ichki moliyalashtirish har doim ham etarli yoki tayyor bo'lmasligi mumkin, ayniqsa yirik investitsiyalar uchun, kompaniyaning o'sish salohiyatini cheklaydi.

Qarzni moliyalashtirish korxonalariga egalik huquqini nazorat qilib, katta miqdordagi kapitalni oldindan olish imkonini beradi, biroq, qarz miqdorini va foizlarni belgilangan muddat ichida to'lash majburiyati bilan birga keladi. Ushbu usul ko'plab korxonalar tomonidan afzal ko'riladi, chunki u to'lov va foizlar bo'yicha moslashuvchanlikni ta'minlaydi stavkalari, qarz oluvchining kredit asosida muzokara mumkin. Korxonalar uchun ortiqcha moliyaviy yukni oldini olish va barqaror investitsiya faoliyatini ta'minlash uchun qarzlarni ehtiyotkorlik bilan boshqarish juda muhimdir.

Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish biznes va iqtisodiyot muvaffaqiyatlarida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ichki manbalar, masalan, taqsimlanmagan daromad va mablag'lar barqarorlik va nazoratni taklif qiladi, tashqi manbalar, masalan, kreditlar va kapitalni moliyalashtirish o'sish va kengayish uchun imkoniyat yaratadi. Korxonalar uchun xavf, xarajat va mavjudlik kabi omillarni hisobga olgan holda moliyalashtirish imkoniyatlarini diqqat bilan ko'rib chiqish muhimdir. Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish va asosli qarorlar qabul qilish orqali korxonalar o'zlarining investitsiya faoliyatini samarali moliyalashtirishlari va iqtisodiy o'sishni ta'minlashlari mumkin.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishni muhokama qilishda e'tiborga olish kerak bo'lgan yana bir muhim jihat-bu turli xillarning o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklari moliyalashtirish manbalari. Kapitalni moliyalashtirishdan foydalanishning foydali jihatlaridan biri bu investorga xavfsizlik hissi berishi mumkin bo'lgan dastlabki sarmoyani to'lash majburiyatining yo'qligi. Boshqa tomondan, kapitalni moliyalashtirish qarorlarni qabul qilish jarayoni ustidan nazoratni yo'qotishiga olib kelishi mumkin, chunki ko'proq aksiyadorlar kompaniyaga qo'shilishadi. Bundan tashqari, qarzni moliyalashtirish foizlarni to'lashdan soliq chegirib tashlashning afzalliklarini taklif qiladi, ammo bu kompaniyani foiz xarajatlari bilan yuklashi mumkin bo'lgan to'lash zarurligini ham anglatadi.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning muhim manbalaridan biri bu davlat tomonidan moliyalashtirishdir. Hukumatlar investitsiya loyihalarini turli vositalar orqali qo'llab-quvvatlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bunga korxonalariga to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy yordam yoki subsidiyalar berish, soliq imtiyozlari yoki tanaffuslarni amalga oshirish, iqtisodiyotning muayyan tarmoqlari uchun kreditlar yoki grantlar berish kiradi. Davlat tomonidan moliyalashtirish iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va ish joylarini yaratishga qaratilgan. Resurslarni ajratish orqali investitsiya faoliyati, hukumatlar nafaqat iqtisodiyotning umumiy rivojlanishiga hissa qo'shadi, balki butun mamlakat uchun barqaror taraqqiyotni ta'minlaydi.

Investitsiyalar uchun zarur kapitalni ta'minlashda turli xil moliyalashtirish manbalari, shu jumladan ichki va tashqi manbalar muhim rol o'ynaydi. Ichki manbalarga taqsimlanmagan daromad va egasining kapitali kiradi tashqi manbalar bank kreditlari, obligatsiyalar va tashqi

tomonlarning kapital qo'yilmalarini o'z ichiga oladi. Tegishli va barqaror moliyalashtirish manbalarini tanlashning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi, chunki bu investitsiya faoliyatining muvaffaqiyati va rentabelligiga bevosita ta'sir qiladi.

Turli xil moliyalashtirish manbalari mavjud, ularning har biri o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklariga ega. Bank kreditlari kabi an'anaviy manbalar barqarorlik va moslashuvchanlikni taklif qiladi, ammo ularni ta'minlash qiyin bo'lishi mumkin va yuqori foiz stavkalari bilan keling. Boshqa tomondan, venchur kapitali va kraudfanding kabi muqobil moliyalashtirish imkoniyatlari mablag'larga tezkor kirishni ta'minlaydi, ammo kapital yoki nazoratdan voz kechishni o'z ichiga olishi mumkin. Korxonalar o'zlarining aniq ehtiyojlari va maqsadlaridan kelib chiqib, eng munosib moliyalashtirish manbasini sinchkovlik bilan baholashlari va tanlashlari juda muhimdir.

Turli manbalarning mavjudligi va ishonchligi har qanday investitsiya loyihasining muvaffaqiyati va barqarorligiga ta'sir qiladi. Ichki manbalar barqarorlik va nazoratni ta'minlasa, tashqi manbalar o'sish imkoniyatlari va diversifikatsiyani taklif etadi. Bundan tashqari, manbalarni tanlash xarajat, xavf va mavjudlik kabi omillarga bog'liq. Investorlar va korxonalar uchun investitsiya faoliyati uchun etarli mablag' va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlash uchun eng mos manbalarni sinchkovlik bilan tahlil qilish va tanlash juda muhimdir.

Ichki moliyalashtirish manbalari deganda tashqi manbalardan emas, balki tashkilotning o'zida hosil bo'lgan mablag'lar tushuniladi. Ushbu manbalarga taqsimlanmagan foyda kirishi mumkin, bu kompaniya aksiyadorlarga tarqatish o'rniga qayta investitsiya qiladigan foyda, shuningdek aktivlarni sotish yoki aksiyalarni chiqarish. Moliyalashtirishning ichki manbalari qimmatlidir, chunki ular kompaniyaga o'z faoliyati ustidan nazoratni saqlashga va foizlarni to'lash kabi tashqi moliyalashtirish bilan bog'liq xarajatlardan qochishga imkon beradi. Bundan tashqari, ichki manbalardan foydalanish mumkin tashkilot uchun barqarorlik va moslashuvchanlik, chunki u moliyaviy ehtiyojlari uchun tashqi tomonlarga ishonmaydi. Umuman olganda, ichki moliyalashtirish manbalari investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda muhim rol o'ynaydi va o'sishni va kengayishni istagan korxonalar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Taqsimlanmagan daromad investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning muhim manbai hisoblanadi. Ular kompaniya foydasining aksiyadorlarga dividend sifatida taqsimlanmagan, aksincha biznesga qayta investitsiya qilingan qismini ifodalaydi. Ushbu ichki moliyalashtirish manbai kompaniyalarga o'z mablag'larini moliyalashtirishga imkon beradi qarz yoki kapitalni moliyalashtirish kabi tashqi manbalarga tayanmasdan kengaytirish rejalari. Taqsimlanmagan daromad kompaniyaning uzoq muddatli moliyaviy salomatligi va rentabelligini, shuningdek barqaror o'sishni ta'minlash qobiliyatini namoyish etadi. Bundan tashqari, taqsimlanmagan daromad investitsiya qarorlari ustidan moslashuvchanlik va nazoratni taklif qiladi, chunki kompaniyalar ushbu mablag'larni strategik maqsadlariga muvofiq taqsimlashlari mumkin.

Aktivlarni sotish investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda hal qiluvchi strategiya hisoblanadi. Bu mashinalar kabi mavjud aktivlarni sotish orqali mablag'larni sotib olishni o'z ichiga oladi, zudlik bilan pul oqimini yaratish uchun uskunalar yoki mulk. Bu usul pul qarz muqobil beradi va boshqa moliyalashtirish manbalari cheklangan yoki qimmat bo'lsa, ayniqsa, foydali bo'lishi mumkin. Aktivlarni sotish korxonalariga foydalanilmagan yoki ahamiyatsiz aktivlarni tasarruf etish va daromadlarni investitsiya loyihalariga yo'naltirish imkonini beradi.

shu bilan birga, biznesning uzoq muddatli rentabelligi va operatsion imkoniyatlariga potentsial ta'sir ko'rsatishi kerak, chunki aktivlarni yo'q qilish uning samaradorligi va raqobatbardoshligiga ta'sir qilishi mumkin.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning tashqi manbalariga tayanishning yana bir kamchiligi bu moliyaviy tavakkalchilikning potentsial o'sishidir. Kompaniya banklardan yoki boshqa moliya institutlaridan qarz olganda, u muntazam ravishda foizlarni to'lash va asosiy qarzni to'lash majburiyatini oladi. Agar kompaniya ushbu majburiyatlarni bajarish uchun etarli pul oqimlarini ishlab chiqara olmasa, bu moliyaviy qiyinchiliklarning ko'payishiga olib kelishi mumkin.

Bank kreditlari mavjudligi va moslashuvchanligi tufayli investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning muhim manbai bo'lib xizmat qiladi. Banklar aylanma mablag'lar, asbob-uskunalar kreditlari va loyihalarni moliyalashtirish kabi korxonalarining o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirilgan turli xil kredit variantlarini taklif qilishadi. Bu kompaniyalarga kengaytirish loyihalarini moliyalashtirish, aktivlarni sotib olish va operatsion xarajatlarini qoplash imkonini beradi. Bundan tashqari, bank kreditlari korxonalariga raqobatbardosh foiz stavkalari va to'lov shartlarining ustunligini ta'minlaydi, bu ularni investitsiya ishlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlamochi bo'lganlar uchun jozibador variantga aylantiradi.

Venchur kapitali investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda, xususan, startaplar va boshqa yuqori xavfli loyihalar uchun hal qiluvchi rol o'ynaydi. Moliyalashtirishning ushbu shakli yuqori o'sish potentsialiga ega bo'lgan dastlabki bosqichdagi kompaniyalarga sarmoya kiritishni o'z ichiga oladi. An'anaviy bank kreditlaridan farqli o'laroq, venture capital tadbirkorlarga nafaqat zarur moliyaviy yordamni, balki strategik rahbarlik va sanoat tajribasini ham taklif etadi. Venchur kapitali orqali investorlar kelajakda sezilarli daromad olishni kutish uchun hisoblangan xavflarni o'z zimmlariga oladilar. Ushbu moliyalashtirish manbai startaplarni iqtisodiy o'sish va ish o'rinlarini yaratishga yordam beradigan innovatsion g'oyalarni tadqiq qilish, rivojlantirish va bozorga olib chiqish uchun zarur resurslar bilan ta'minlaydi.

Kraudfanding so'nggi yillarda investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning mashhur vositasi sifatida paydo bo'ldi. Ushbu usul onlayn platformalar orqali ko'plab shaxslardan mablag' yig'ishni o'z ichiga oladi. U bank kreditlari yoki venchur kapitali kabi an'anaviy moliyalashtirish manbalariga muqobil taklif qiladi. Tadbirkorlar va kichik biznes to'g'ridan-to'g'ri potentsial qo'llab-quvvatlovchilarga murojaat qilishlari mumkin, ular mukofotlar yoki kapital evaziga oz miqdorda pul qo'shishlari mumkin. Kraudfanding startaplar uchun qimmatli vosita ekanligini isbotladi, bu ularga moliyalashtirishga qaraganda osonroq va tezroq kirish imkonini beradi an'anaviy usullar. shu bilan birga, bu investorlarning taxminlarini boshqarish va qonuniy muvofiqlikni ta'minlash zarurati kabi yangi muammolarni keltirib chiqaradi. Umuman olganda, kraudfanding sarmoyaga kirishni demokratlashtirish va innovatsiyalarni rivojlantirish orqali investitsiya landshaftini o'zgartirdi.

Investitsiyalarning hajmi va tabiati mavjud moliyalashtirish imkoniyatlarini aniqlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kattaroq investitsiyalar ko'pincha katta miqdordagi kapitalni talab qiladi, bu esa bank kreditlari yoki venchur kapitali kabi tashqi manbalarni izlashni talab qiladi. Boshqa tomondan, kichikroq investitsiyalar o'z-o'zidan moliyalashtirilishi yoki shaxsiy jamg'armalar orqali moliyalashtirilishi mumkin. Bundan tashqari, investitsiyalarning tabiati, u moddiy aktiv bo'ladimi yoki tadqiqot va ishlanmalar kabi nomoddiy bo'ladimi,

moliyalashtirish manbalarini tanlashga ham ta'sir qilishi mumkin. Bu investorlar uchun juda muhimdir tegishli moliyalashtirishni ta'minlash va kerakli moliyaviy maqsadlariga erishish uchun ularning investitsiyalari hajmi va xususiyatini diqqat bilan ko'rib chiqing.

Xavfga chidamlilik investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda e'tiborga olish kerak bo'lgan muhim omil hisoblanadi. Bu investorning potentsial yuqori daromad olish uchun yo'qotishlarga dosh berish qobiliyatini va tayyorligini anglatadi. Turli xil investorlar yoshi, moliyaviy ahvoli va shaxsiy imtiyozlari kabi omillarga qarab turli darajadagi bag'rikenglikka ega. Xavfga chidamliligini tushunish ularning qulayligiga mos keladigan investitsiya manbalarini tanlashda juda muhimdir bozor tebranishlari paytida impulsiv qarorlar qabul qilish imkoniyatlarini minimallashtirish. Bundan tashqari, xavf tolerantligini to'liq baholash investorlarga o'z portfelini samarali diversifikatsiya qilish va investitsiyalarini boshqarishda ongli qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Moliyalashtirish qiymati umumiy investitsiya faoliyatida hal qiluvchi rol o'ynaydi, chunki bu loyihalarning rentabelligi va maqsadga muvofiqligiga bevosita ta'sir qiladi. Turli xil moliyalashtirish manbalari har xil xarajatlarga ega bo'lishi mumkin, masalan, kreditlar bo'yicha foiz stavkalari yoki o'z kapitaliga dividendlar. Kompaniyalar ushbu xarajatlarni diqqat bilan baholashlari kerak va loyihalarining moliyaviy hayotiyiligini ta'minlash uchun ularni investitsiyalarning potentsial daromadlari bilan taqqoslang. Bundan tashqari, moliyalashtirish xarajatlariga bozor sharoitlari, iqtisodiy tendentsiyalar va tartibga solish choralari kabi tashqi omillar ham ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu uning investitsiya faoliyatini boshqarish va rejalashtirishdagi ahamiyatini yanada ta'kidlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, investitsiya faoliyatini moliyalashtirish iqtisodiy o'sish va rivojlanishni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Turli xil moliyalashtirish manbalarining mavjudligi va mavjudligi investitsiya loyihalarini muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Turli xil variantlarni diqqat bilan ko'rib chiqib, korxonalar yangi korxonalarini amalga oshirish, operatsiyalarni kengaytirish va innovatsiyalarni rivojlantirish uchun zarur kapitalni ta'minlashi mumkin. Bundan tashqari, har bir moliyalashtirish manbasining afzalliklari va kamchiliklarini tushunish asosli qarorlar qabul qilish va xavflarni minimallashtirish uchun juda muhimdir. Oxir oqibat, yaxshi rejalashtirilgan va balansli moliyalashtirish strategiyasi korxonalarining raqobatbardosh va dinamik bozorda rivojlanishi uchun juda muhimdir.

Moliyalashtirish korxonalar uchun loyihalarni amalga oshirish va o'z faoliyatini kengaytirish uchun zarur kapitalni ta'minlash orqali investitsiya faoliyatida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Barqarorlik va rentabellikni ta'minlash uchun kompaniyalar ichki yoki tashqi manbalar orqali moliyalashtirish manbalarini diqqat bilan ko'rib chiqishlari zarur. Samarali moliyaviy boshqaruv va rejalashtirish moliyalashtirishning afzalliklaridan foydalanish uchun juda muhimdir va xatarlarni kamaytirish. Tegishli moliyalashtirish manbalaridan foydalangan holda, korxonalar iqtisodiy o'sishni boshqarishi va iqtisodiyotning umumiy rivojlanishiga hissa qo'shishi mumkin.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning turli manbalari mavjud, ularning har biri o'ziga xos ahamiyatga ega. Ichki moliyalashtirish-bu taqsimlanmagan foyda yoki ortiqcha mablag'lardan foydalanishni talab qiladigan keng tarqalgan variant. U ko'plab afzalliklarni taklif

etadi, jumladan, past xarajatlar, minimal rasmiyatchiliklar va tashqi tomonlar oldidagi majburiyatlar yo'q. Boshqa tomondan, tashqi moliyalashtirish imkoniyatlari kreditlar, obligatsiyalar yoki kapital singari, korxonalarni tashqi manbalardan zarur kapital bilan ta'minlang. Bu ularga o'sish imkoniyatlarini izlash yoki yirik loyihalarni moliyalashtirish imkonini beradi. Biroq, bunday manbalar ko'pincha yuqori xarajatlar va qattiqroq talablar bilan birga keladi. Buning ahamiyati shundaki, korxonalar moliyaviy ahvoli, o'sish rejalari, tavakkalchilik ishtahasi va umumiy maqsadlaridan kelib chiqib, eng munosib moliyalashtirish manbasini sinchkovlik bilan tahlil qilishlari va tanlashlari kerak.

Muvaffaqiyatli investitsiya faoliyatida moliyalashtirishning roli to'g'risida yakuniy fikrlar xulosa qilib aytganda, moliyalashtirishning roli shubhasiz hal qiluvchi ahamiyatga ega investitsion faoliyatning muvaffaqiyatini aniqlash. Investorlar uchun mavjud bo'lgan turli xil moliyalashtirish manbalarini, shu jumladan kapital, qarz va ichki mablag'larni chuqur tushunishlari shart. Moliyalashtirishning eng maqbul variantini sinchkovlik bilan tanlab, investorlar zarur kapitalning mavjudligini ta'minlashi va tegishli xarajatlar va xatarlarni samarali boshqarishi mumkin. Bundan tashqari, moliya bozorining dinamik tabiati o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish uchun moliyalashtirish strategiyasini doimiy baholash va tuzatishni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Patty Graybeal. Buxgalteriya hisobi tamoyillari 1-jild-moliyaviy hisob. Mitchell Franklin, 12th Media xizmatlari, 4/11/2019
2. OECD. Ijtimoiy ta'sir sarmoyasi 2019 barqaror rivojlanish uchun zarur bo'lgan ta'sir. Barqaror rivojlanish uchun zarur bo'lgan ta'sir, OECD nashriyoti, 1/17/2019
3. Kolin Meyson. Norasmiy Korxonasi Kapital. Finlyandiya Investors, investitsiyalar va siyosat masalalari, Anna - reetta Lumme, Springer fan& biznes Media, 11/9/2013
4. Amerika qo'shma Shtatlari. Kongress. Senat. Bank, uy-joy va shahar ishlari bo'yicha qo'mita. Uy-joy va shahar ishlari bo'yicha kichik qo'mita. Nazorat uy-joy va shaharsozlik dasturlari to'g'risida, Vashington, Kolumbiya okrugi. Bank - ing qo'mitasi uy-joy va shahar ishlari bo'yicha kichik qo'mitasi oldida eshituvi, uy-joy va shahar ishlari, Amerika Qo'shma Shtatlari Senati, to'qson uchinchi Kongress, birinchi Majlisi..., AQSh hukumatining matbaa idorasi, 1/1/1973
5. Louis C. Gapenski. Sog'liqni saqlash Moliya asoslari. Sog'liqni saqlash ma'muriyati matbuot, 1/1/2009
6. Rotem Shneor. Kraudfandingdagi yutuqlar. Springer Tabiati, 1/1/2020
7. Filipp Rayan. Venchur kapitali qanday ishlaydi. Rosen Nashriyot Guruhi, Inc, 7/1/2012
8. Frank J. Fabozzi. Bank Kreditlari. Ikkilamchi bozor va portfelni boshqarish, jon uili va Sons, 7/15/1998
9. Donald B. Ritter. Jamoa kollejlari bo'limlari ichidan o'quv ta'sirining tashqi manbalarini kuzatish. Shimoliy Kolorado universiteti, ta'lim yetakchiligi va siyosatni o'rganish bo'limi, bahor semestri. Asosiy maslahatchisi, Artur R. Keklik, 1/1/1990
10. P. Kumar. Rivojlanishni moliyalashtirishning ichki manbalari. Tushunchalar, masalalar va strategiyalar, Bloomsbury akademik, 12/30/1994